

ПОЛІТИКА В ОЧАХ ДІТЕЙ

Політика... Слово, яке знайоме багатьом, але кожен розуміє її по-своєму. Хоча, часто можна зустріти людей, які навіть не в змозі сказати хоча б декілька слів, що дало б розуміння цього визначення. Політика - це боротьба за здобуття або утримання державної влади. Це яесь певне спілкування між державою і суспільством. А як розуміють політику діти? Ці «маленькі люди» - не звичайні пасивні реципієнти чи спостерігачі дій дорослих, вони досить активно творять свій власний соціальний світ і взагалі розуміють набагато більше, аніж нам здається. В сучасному світі дитина є оберегом безтурботності та правдивості, тому дуже важливим моментом є те, що наші «маленькі надії» думають про політику. Дані питання і стали предметом нашого дослідження.

У демократичному світі дитину все більше сприймають як незалежну та повноцінну особу. То ж, сприймаючи дітей всерйоз, важливим є те, як ми навчаємо їх демократії.

Нещодавно Норвезька телерадіокомпанія NRK розпочала виробництво програми новин для дітей. Сама концепція дитячих новин, мабуть, виникла внаслідок нової політики в сфері охорони дитинства, в останні три чи чотири десятки років. Ведуча цієї програми простими словами розповідає дітям про головні події в Норвегії та світі [2]. Норвезькі науковці які досліджують соціологічні аспекти дитинства, стверджують, що модель пояснення демократичних процесів через дитячу програму новин - здоровий спосіб виховання майбутніх норвезьких поколінь політиків і виборців.

Щоб зрозуміти вплив сучасної політики на українських дітей, треба послухати їх самих.

Міжнародним інститутом освіти, культури та зв'язків із діаспорою при Львівському політехнічному університеті, було який ініційовано літературний конкурс для українських школярів. Усі 156 текстів, що надійшли на конкурс, були опубліковані у двох томах. Одна із провідних рис, що є спільною для всіх дитячих текстів - це повна недовіра до політиків та влади загалом. Владна верхівка, як така, в уявленні дітей постає кланом депутатів, що дбають виключно про власні інтереси та служить не державі, а своїй кишені. Зупинимося на деяких думках дітей. Ось декілька яскравих прикладів, що свідчать про дитяче розуміння цього досить складного слова.

Так, чотирнадцятирічний Андрій пише: «Дивлюся по телевізору, що робиться у Верховній Раді. Дії, вчинки державних мужів розходяться з передвиборними обіцянками. Ніхто з них не думає. Не дбає про Україну, її народ». Цікаво також, що в цих текстах діти не розрізняють політичних партій за кольорами чи «принципами». Вони не ділять парламент на опозиційні та коаліційні групи. Важливим є питання, яке сформульовано сімнадцятирічною Іриною: «А чи потрібні нашій державі ми, діти?» Ці короткі дитячі відповіді справді дають замислитися кожному із нас над сказаним. Правда про демократичні процеси в Україні очима українських дітей викликає занепокоєння. Ці тексти повинні стати обов'язковими для прочитання українською політичною елітою [2].

Кореспондент інтернет-видання Новини України – From-UA провів невелике опитування серед відомих медійних особистостей і звичайних людей, щоб дізнатися, чи говорять вони зі своїми дітьми про те, що відбувається в країні і як все це сприймають діти і підлітки[3].

Віталій Бала, директор Агентства моделювання ситуацій:

«У мене молодшої дочки Стефанії 2 роки і 2 місяці, місяці три тому, коли був Майдан, вона раптом прокидається і каже: «Слава Україні!». Її бабуся і дідусь зі Львова цього були невимовно раді. І зрозуміло, що ніхто її цього спеціально не вчив. Якщо говорити про другий дочки Ксенії, якій 11 років, то, безумовно, вона переживає. Вони в школі про це розмовляють. Діти ж сприймають все як чорне і біле, і в її уявленні Росія для нас – як би це м'яко сказати... нехороша. Справа ще й у тому, що протягом 10 років – все її життя – ми їздили з нею в Крим кожне літо. Зараз вона сприймає ситуацію так, що Росія відібрала в Україні Крим. Тобто, негативно сприймає, і ставлення до Росії у неї негативне. Щоб відігравали якісь ситуації – ні, цього немає. Вона ж дівчинка, вона в майдани не грає. Якщо б були хлопці, напевно б, грали, а дівчата – ні».

Сніжана Єгорова, актриса і телеведуча: «По-перше, у мене є дорослі діти, які реагують на все вже як дорослі люди, які розуміють, що відбувається. Моя середня дочка, їй 16 років, волею долі знаходиться зараз не в Україні – вона вчиться по культурному обміну в

США, і вона теж зайняла досить активну позицію. У Пенсільванії вона давала кілька інтерв'ю з цього приводу. Там люди дуже цікавляться подіями в Україні. Вона виступила з приводу того, що наша Україна – країна яскрава, талановита, що тут живуть чудові люди, і вони мають право на краще життя. Вона веде суспільно-політичну роботу в своїх внутрішніх колах пенсильванських. А молодших дітей я намагаюся захистити від яких би то не було наслідків. Вони живуть дитячим життям, і я вважаю, що дітей у такому віці, коли вони вчаться в 1 класі, ходять в дитсадок, а маленький взагалі ще з нянею, це не повинно стосуватися. Це питання дорослих людей, і дорослі повинні зробити все можливе і залежне від них, щоб це покоління зростало в іншій країні – більш комфортною, сучасної. Намагаюся їх захистити від цього. Вони живуть дитячої життям: дивляться мультики, ходять в дитсадок, вчаться читати, писати. Я вважаю, що діти в такому віці повинні бути захищені від такого поняття, як війна та політика. Наскільки я можу їм створити такі умови, я їх створюю».

Олег Пінчук, скульптор, заслужений художник України:

«Моїм дітям 9 і 11 років. Я намагаюся їм дуже делікатно пояснити, що відбувається, що фактично на вулиці війна, вбивають людей, гинуть молоді хлопці, дорослі. Тому треба стиснути свої інтереси, і свої «хочу це, хочу» залишити на потім. З іншого боку, я намагаюся пояснити, що війна – це погано, що агресія – це погано, і прищепляю їм патріотизм і любов до України. Я вважаю, що це дуже важливо. Щоб вони мали позицію, як і їх батьки. Ми з дружиною повністю за те, щоб не було кровопролиття, протистояння, щоб бандити, наркомани і гопники не правили, не рвали країну на частини. Одна справа, коли є високі цілі, і інша – коли за гроші, за якийсь інтерес починають один одного вбивати. Я не хочу, щоб вони були занадто заполітизовані, тому що мистецтво повинне бути відділене від політики, але мати свою позицію дуже важливо»

Таким чином можна зробити висновок, що поняття дітей про політику є досить глибокими. На свої роки вони мають надзвичайно хороше уявлення про такі поняття як держава, політика, політичні діячі і навіть можуть сказати про партії. Для них всі ці слова асоціюються з самою політикою. Діти широко висвітлюють суспільству (нам)сьогоднішню проблему політики в Україні. Вони не в змозі сприйняти ту пропаганду яку несе їм дорослий світ, тому їхні слова і думки являються найсвітлішими та найчистішими на даний час, на відміну від нашої суспільної верхівки. Вона залежить від загальної політичної ситуації в державі, політичної моралі, етики й моделі поведінки політиків, ЗМІ та політичними уподобаннями батьків. Це і відзначає науковець Роберт Коулз, у своїй книзі «Політичне життя дітей», де він стверджує, що державна політика керує психологією щоденної поведінки дітей [3].

Щодо українських реалій, то важливим, на нашу думку, є те, якої моделі демократії та політичної свідомості вчаться наші діти. Бо діти, майбутні громадяни нашої держави, потребують прикладу здорової моделі демократичних процесів, якою вони керуватимуться, коли настане їхня черга управляти країною. Вартим до уваги є досвід демократичних країн, зокрема Норвегії щодо пояснення політичних процесів через дитячу програму новин. Це сприятиме здоровому способу виховання майбутніх українських поколінь політиків і виборців.

Література

1. Гнасевич, Н. Ціннісні орієнтації української молоді в контексті глобалізаційних процесів сучасності / Надія Гнасевич, Ольга Артемчук // *Світоглядні та соціокультурні засади формування модерної української нації: зб. наук. праць студ. та викл. каф. філософії та політології ТНЕУ / відп. за вип. Т. В. Гончарук. – Тернопіль : ТНЕУ, 2012. – С. 36-39.*
2. *Новини України – From-UA. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.google.com.ua/search?>*
3. Тимчук О. *Політика очима дітей: що посієш... [Електронний ресурс]. / О. Тимчук // Українська правда. - Режим доступу: <http://life.pravda.com.ua/columns/2010/05/13/48531/>*
4. Томахів, В. Я. *Політологічні аспекти державного управління [Текст] : навч. посіб. / В. Я. Томахів. – Тернопіль : ТНЕУ, 2015. – 224 с.*